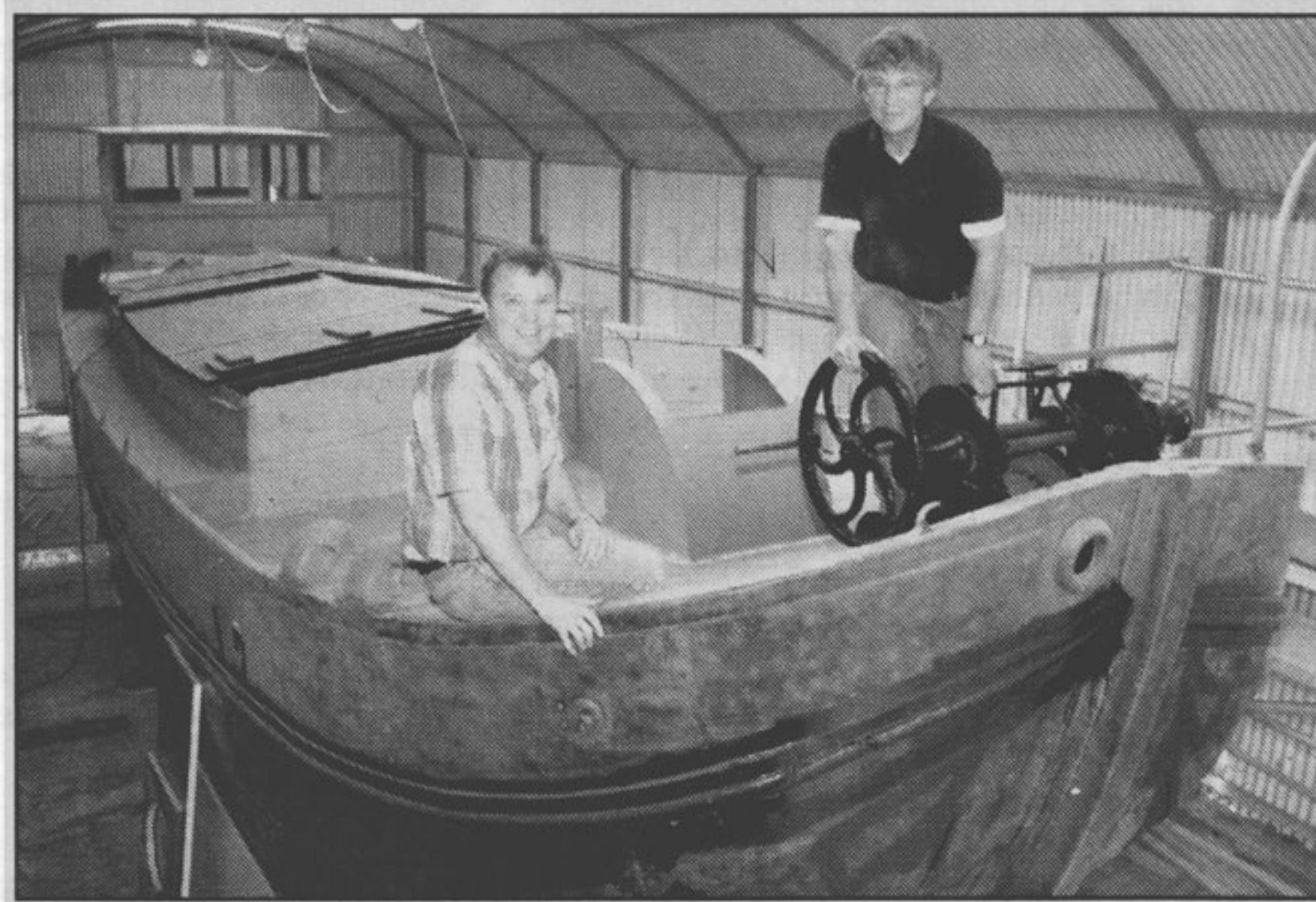

Met de koop en restauratie van de IJsselaak Door Gunst Verkregen vervult Ko Blok, directievoorzitter van Era Bouw, een jeugdroom. 'Ik wilde al sinds mijn jeugd schipper worden. Dat is er nooit van gekomen. Drie jaar geleden kon ik dit scheepje kopen en nu ben ik in mijn vrije tijd alsnog schipper.' De IJsselaak is in 1910 als Eben Haeser in opdracht van een Ouderkerker schipper gebouwd op scheepswerf Van Limborgh in Lekkerkerk.

Blok groeide op aan de oevers van de Vecht vlakbij een loswal. 'Daar kwamen de zandschippers altijd lossen', herinnert hij zich. 'En ik was daar altijd te vinden. Niets leek me mooier dan schipper te worden. Ik moest echter eerst mijn middelbare school afmaken en daarna is het er nooit meer van gekomen. Wel was ik van plan ooit nog eens een zelflosser te restaureren om daarmee losdemonstraties te geven. Daar kon en kan ik echt van dromen; het lopen achter de bak.'

Drie jaar geleden kocht de bouwondernemer de inmiddels tot Door Gunst Verkregen herdoopte IJsselaak. 'Een prachtig zeilend IJsselaakje, waarbij nog echt gebeugeld werd, met die lange stokken met een stalen beugel eraan', vertelt Blok. 'Zo baggerden die schippers met de hand en losten zij met een kruiwagen. Dit schip baggerde met name op de Lek bij Streefkerk en bij Nieuw Lekkerland. In de jaren twintig is zij gemotoriseerd en voorzien van een zelflosinstallatie door een motor onder het voordek te plaatsen. Die motor werd gebruikt voor de loslier en de zijschroef.'

Medio jaren twintig verkocht de eerste eigenaar het schip aan schip-

• Ko Blok (r.) en Martin Frickus op de steven van de in restauratie zijnde IJsselaak. (Foto Evert Bruinekeool)

DE ERFENIS

Deel 113

Deze serie belicht wekelijks een representante van het Nederlandse varende erfgoed. We gebruiken daarbij het register voor varende monumenten als leidraad. Dus we schrijven over schepen, die als monument zijn erkend of waarvan de eigenaar pogingen daartoe doet. Wie geïnteresseerd is om mee te doen aan deze serie, kan dat kenbaar maken aan de redactie via tel.: 070-3044269 of email shuttevaer@wtkhs.nl.

Bouwondernemer vervult jeugdroom

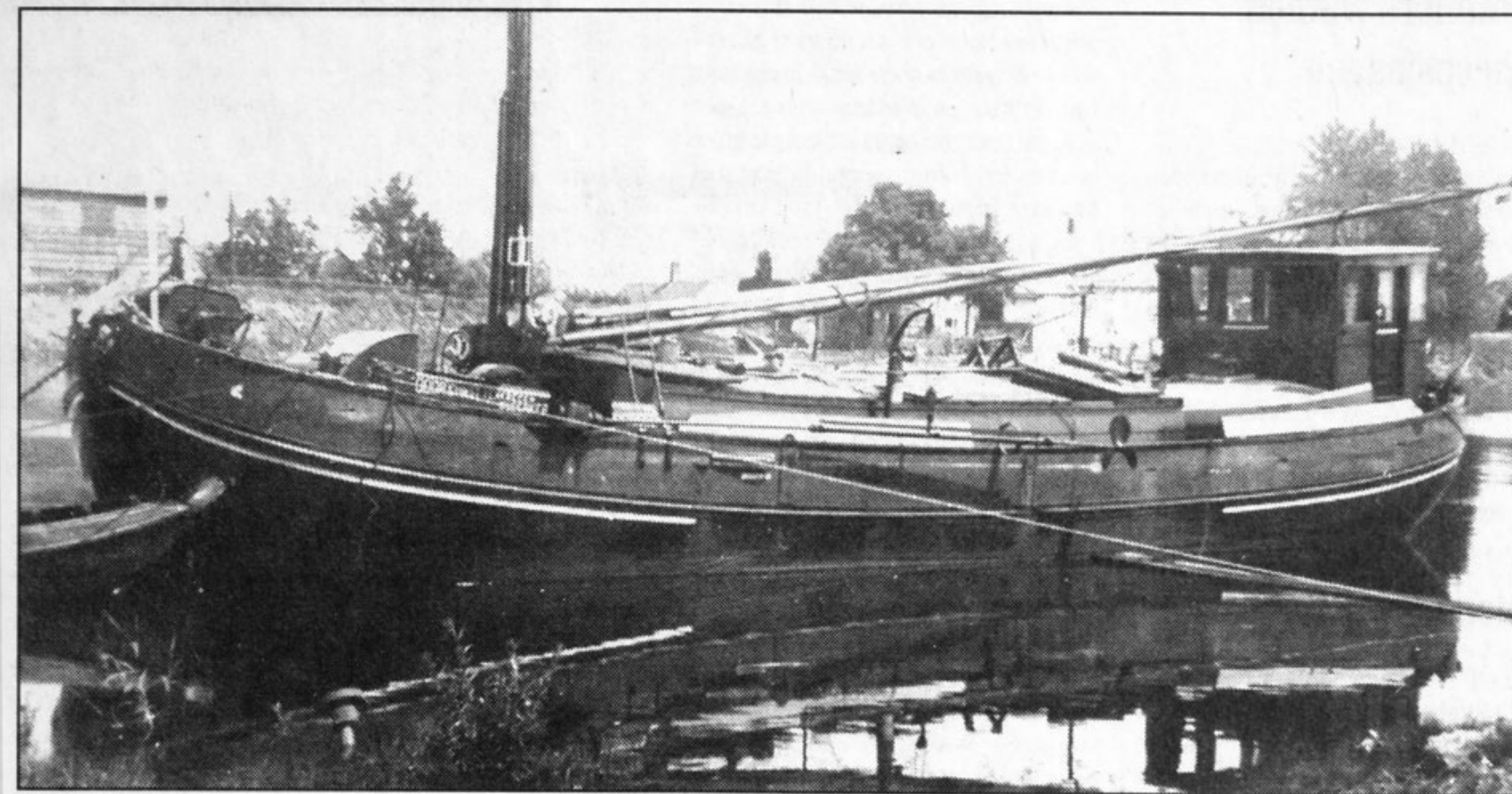
per Nobel uit Nieuwerkerk. Deze hernoemde haar in Door Gunst Verkregen. De familie Nobel was tot 2000 eigenaar.'

Laatste kans

De Door Gunst Verkregen lag, toen Blok haar in Nieuwerkerk kwam bekijken, al een tijdje stil. 'Tot in de jaren vijftig heeft Nobel met dit schip gevaren', weet Blok. 'Daarna heeft de familie er nog tot midden jaren zeventig op gewoond. Vervolgens is zij opgelegd en is er weinig meer aan gebeurd. Toen ik haar in 2000 kocht, was zij nog vrijwel helemaal in de staat van de jaren vijftig. Wel waren de lieren overgezet op andere schepen en ontbraken enkele kleine dingen. Het hele aandrijfwerk, het Claeys eencilinder 12 pk liermotortje, het aandrijfmechanisme met de leren riemen en de zijschroef waren nog helemaal intact. De lier echter mist.'

Voor Blok het schip kocht, heeft hij een aantal mensen geraadpleegd. 'Zij waren direct heel enthousiast. "Ko, dit is uniek. Dit is je laatste kans. Pakken!", was hun reactie. En dat heb ik dus maar gedaan.' Met de sleepboot van de havenmeester van de Veerhaven in Rotterdam bracht Blok zijn schip naar Bergambacht. 'Daar hebben we haar met een grote kraan op de wal gezet om haar te ontmantelen en schoon te maken. Toen bleek dat behalve de kimmen het hele vlak moest worden vervangen.'

Rein Schuddeboom, een van de directeurs van het Havenmuseum in Rotterdam, was bereid een restauratieplan te maken. 'Dat is het geluk als je in "het wereldje" zit', verklaart Blok. 'Sinds september 2002 ben ik voorzitter van het Haven- en Scheepvaartmuseum in Rotterdam en in de jaren tachtig was ik een van de initiatiefnemers van Scheepswerf de Koningspoort in de Oude Haven. Het

• De Door Gunst Verkregen op een oude foto. (Met dank aan de Ari Kreukstichting)

staalwerk van de Door Gunst Verkregen is ook verzorgd door de mensen van de Koningspoort. Vakwerk, ik kan niet anders zeggen.' Niet alles verliep echter volgens plan. 'De oorspronkelijke houten mast was er nog. Maar omdat die niet helemaal gaaf meer was, wilden wij hem namaken. Daarvoor hadden wij een hele mooie gebruikte mast gevonden. Helaas bleek die vol boktor te zitten. Dat wordt dus nog een andere zoeken.' Ook het Claeys-liermotortje kon niet worden gerestaureerd. Ondanks een grote zoekactie bleek het niet mogelijk aan onderdelen te komen. Er komt nu een Samofa 1-S-180 in.'

Losdemonstraties

Blok slaagde erin de restauratiekosten te beperken. 'Ik kon gelukkig een plekje op het terrein van onze materiaalendienst in Bergambacht voor haar krijgen. Later hebben wij er zelfs een nissenhut overheen gebouwd. Dat zijn gewoon meevallers. Net zoals de hulp van collega's en sponsors.'

Hoewel Blok het schip zoveel mogelijk in originele staat wil brengen, is dat niet altijd mogelijk. 'Met alleen een zijschroefinstallatie kun je tegenwoordig niet meer uit de voeten. Natuurlijk wordt die installatie helemaal gerestaureerd en werkbaar gemaakt. Maar daarnaast komt er een nieuwe hoofdmotor en een boegschroef. Wij willen ook langere reizen naar Frankrijk maken. Verder is het mijn droom bij de zandboeren van Parijs, aan de Seine, te lossen. En dan moet je heel wat sluisen door. Om dat te kunnen, moet je goed kunnen manoeuvreren. Ook moeten een vuilwaterinstallatie, brandstof- en watertanks worden geplaatst. Je moet goed en verantwoord kunnen varen.'

Het merendeel van het werk komt voor rekening van Blok zelf en zijn compagnon Martin Frickus. 'Wij zijn hier elke zaterdagochtend en we gaan samen ons vaarbewijs halen. Wij gaan Frankrijk in en door heel Nederland losdemonstraties geven', somt Blok op. 'Het is gewoon ons project.'

Net als zoveel schepen is ook de Door Gunst Verkregen de Tweede Wereldoorlog niet ongeschonden doorgekomen. 'Zij is in 1939 gevorderd door de Nederlandse regering', weet Blok. 'Vlak voordat de Duitsers Nederland binnenvielen is zij, net als zovele andere, afgezonken. In 1941 is zij gelift en aan de eigenaren teruggegeven. Zij hebben haar laten opknappen en zijn er weer mee gaan varen. Aan het eind van de oorlog lag de familie Nobel met het schip in Nieuwerkerk vlakbij de spoorbrug, toen de Engelsen een aanval uitvoerden op de brug en een granaatscherf insloeg in de kont van het schip. De hele familie zat net te eten, maar ze reageerden snel en smoorden de scherf in een kussen. Het gat in de beplating hebben wij later nog aangetroffen.' (EB)

Volgende week meer over Arie Kreuk, de uitvinder van de zelflosinstallatie.

Technische gegevens volgens meetbrief van 26 september 1951
Sleepschip met zijschroefinstallatie, staal met dek. Ingeschreven in Gouda op 9 december 1910. Lengte 15,80 meter, breedte vier meter, diepgang 0,58 meter. Gewicht (bij benadering) 20.200 kilo. Laadvermogen 39,989 kuub. Bemanning: twee.